

TABULKA 11 | Podpora zřizovatele školy pro práci se sociálně znevýhodněnými žáky podle vnímání ředitele školy

Škola	Počet ZŠ v obci	Forma podpory vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků školy zřizovatelem	Koordinace subjektů na úrovni obce / části obce	Postoj zřizovatele k segregaci
Škola A	více škol	všem školám poskytuje příspěvky na lyžařské pobyty žáků a školy v přírodě	pravidelná setkání ředitelů škol	není efektivně řešena
Škola B	jedna škola	zajišťuje doučování žáků	obec podporuje působení neziskových organizací, realizuje se projekt zaměřený na inkluzivní vzdělávání financovaný z ESF	není třeba řešit
Škola C	více škol	všem školám dofinancování pomůcek, příplatky za třídnictví, mimořádné odměny, platy nepedagogických pracovníků	není uváděna	tlak na desegregaci školy, řešení je ovšem ponecháno na řediteli školy
Škola E	více škol	všem školám poskytuje příspěvky na adaptační kurzy a programy primární prevence	rozdělení žáků z vyloučených lokalit do všech škol ve městě, společná setkání ředitelů škol, společná strategie základních škol v otázce doučovacích klubů, společné projekty v rámci města, realizován projekt zaměřený na inkluzi financovaný z ESF	je efektivně řešena
Škola G	více škol	financování specializovaných pozic, příspěvky na platy pedagogických pracovníků	realizuje inkluzivní projekt hrazený z prostředků ESF, do kterého jsou zapojeny jen některé školy, jsou organizována pravidelná setkávání speciálních pedagogů a jsou vypracovávány a sdílány metodiky práce sociálního pedagoga	není efektivně řešena
Škola H	jedna škola	není uváděna	není uváděna	tlak na zřizování paralelní třídy pro Romy v rámci školy
Škola I	více škol	není uváděna	není uváděna	není efektivně řešena
Škola J	jedna škola	podpora zájmových kroužků	není uváděna	není třeba řešit

Školy rovněž využívaly existující možnosti síťování. Některé obce byly schopné realizovat vlastní projekty financované z Evropského sociálního fondu podle svých potřeb a dařilo se tak nastavit k inkluzivnímu vzdělávání žáků z vyloučených lokalit systematictější a koordinovanější přístup a připravit jednotlivým školám vhodnější systémové podmínky (mohlo jít například o zavedení specializovaných pozic školních psychologů nebo sociálních pedagogů ve školách společně s jejich metodickou podporou, klubů pro doučování žáků přímo ve vyloučených lokalitách, možnosti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků apod.). Zřetelný je také rozdíl v přístupu k řešení sociálního vyloučení v některých obcích, které aktivně spolupracují s Agenturou pro sociální začleňování. Tyto obce mají zpracován souhrnnější soubor opatření pro přístup k otázce sociálního vyloučení a platformu pro zapojení a spolupráci relevantních aktérů, včetně zástupců vzdělávacích institucí. Dva ředitelé taktéž zmiňovali svoje zapojení do MAP.

Zjištění České školní inspekce ukazují, že čím je sociálně znevýhodněných žáků ve škole více, tím spíše školy na jejich potřeby reagují adekvátními strategiemi. V navštívených školách šlo o případy, kdy tito žáci ve škole dosahují významnějšího počtu a škola je začala vnímat ne jako odlišné jednotlivce, ale jako specifickou skupinu, která ovlivňuje práci celé školy. Např. způsoby, jak snížit finanční bariéry při vzdělávání v ZŠ (nízkonákladové mimoškolní akce, nižší úplata za školní družinu, obědy zdarma, splátkové kalendáře na školy v přírodě, pracovní sešity půjčované školou) byly reakcí na situaci, kdy významná část rodin nezvládá nebo není ochotna požadované částky uhradit. Obdobně, pokud byla ve škole přítomna nezanedbatelná skupina žáků, která nebyla připravena na požadavky školy ohledně domácí přípravy, nastala situace, která narušuje výukový režim školy, a vznikla potřeba nacházet alternativní řešení a zajistit doučování. Nabízí se proto otázka, do jaké míry je obdobná podpora poskytována sociálně znevýhodněným žákům ve školách, kde nejsou tito žáci zastoupeni ve významnějším počtu. I z tohoto důvodu se jeví zjištěná praxe ve škole E, kde jsou potřeby sociálně znevýhodněných rodin sledovány a podmínky pro vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků nastaveny ve školách v rámci obce shodně, jako inspirativní. Bez ohledu na celkovou strategii školy samozřejmě záleží také na empatii jednotlivých učitelů, zda dokážou rodinné prostředí žáků ve vzdělávání zohledňovat.